

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

De gentrification canon [Review of: L. Lees, T. Slater (2008) Gentrification]

Aalbers, M.

Publication date

2009

Document Version

Final published version

Published in

Rooilijn

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Aalbers, M. (2009). De gentrification canon [Review of: L. Lees, T. Slater (2008) Gentrification]. *Rooilijn*, 42(1), 70-71.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Recensies

Manuel Aalbers

De gentrification canon

Lees, Loretta, Tom Slater & Elvin Wyly (2008) *Gentrification*. New York, Routledge, 310 p., ISBN 978-0-415-95037-6, £ 16,99

Gentrification is al zeker twintig jaar een centraal thema in de stadsgeografie, stadssociologie en planologie. Toch was er tot voor kort geen overzichtswerk te vinden. Daar is nu verandering in gekomen met het boek met de even simpele als heldere titel *Gentrification*. De auteurs van het boek zijn een Brit, een Canadees en een Amerikaan. Een mooie combinatie aangezien veel van de sleuteldebatten in de gentrification-literatuur worden beargumenteerd met cases uit deze drie landen. Bovendien hebben alle drie de auteurs onderzoekservaring buiten hun 'eigen' land en wordt ook de literatuur van buiten de Angelsaksische wereld, althans

voor zover beschikbaar in het Engels, meegenomen in dit boek.

Het boek heeft verschillende doelen: het wil een lesboek zijn voor masterstudenten en gevorderde bachelorstudenten, een literatuuroverzicht voor vakgenoten en de auteurs willen niet alleen synthetiseren, maar ook iets toevoegen aan de bestaande debatten. Zo'n combinatie van doelen kan bijna alleen maar tot een mislukking leiden: een vlees-noch-vis-boek óf een boek waar een deel van de doelen niet wordt gehaald. Niets is minder waar: de auteurs slagen er warempel in alle drie de doelen bevredigend te halen en dat is een groot compliment waard.

Als lesboek is *Gentrification* wellicht een beetje pittig voor beginnende studenten, maar een verademing voor de universitair docent die tot voor kort gedwongen was een keuze te maken uit de enorme stapel literatuur en daarin slechts half in kon slagen. De gentrificationliteratuur is inmiddels zo omvangrijk dat een literatuuroverzicht in boekvorm simpelweg noodzaak is. Het boek is gelaagd in de zin dat bepaalde hoofdstukken begrepen moeten kunnen worden door alle studenten, terwijl sommige andere hoofdstukken of delen van hoofdstukken te lastig kunnen zijn voor sommige studenten, maar weer een verademing zullen zijn voor anderen. In tegenstelling tot veel andere lesboeken gaat dit boek de discussie niet uit de weg. Terwijl veel lesboeken de stand van zaken presenteren alsof alle discussies zijn opgelost, zet dit boek de debatten in de gentrificationliteratuur centraal,

maar daarover zo meteen meer. *Gentrification* staat bol van de voorbeelden en illustraties. Mede daarom is het een prettig boek om te lezen. Theorieën worden geïllustreerd aan de hand van voorbeelden. Deze voorbeelden verhelderen de theorieën niet alleen, maar – en zo hoort het ook – problematiseren deze ook. Daarnaast eindigt elk hoofdstuk behalve met een lijstje literatuursuggesties, ook met een aantal vragen en discussiepunten. Deze zijn ideaal voor een collegezaal. Ze kunnen worden besproken in werkgroepen of als opdrachten worden meegegeven aan studenten. Hier zien we opnieuw een gelaagdheid: sommige vragen zijn relatief simpel, terwijl er ook verschillende zijn die zelfs voor gevorderde gentrificationonderzoekers nog best pittig kunnen zijn. Bovendien zitten er in de discussiepunten veel verwijzingen naar populaire tv-programma's als *Sex & the city* en *Frasier*.

Dit boek zal niet alleen onmisbaar blijken voor colleges over gentrification, maar ook een vaste plaats krijgen in de literatuurlijstjes van wetenschappelijke papers over gentrification. De synthese van decennia onderzoek is completer en beter dan bestaande overzichten (vaak lange papers). De auteurs komen na al hun verzamelwerk ook tot nieuwe analyses, vooral in de latere hoofdstukken van dit boek, bijvoorbeeld hun idee van *fourth wave gentrification*.

Zoals gezegd staan de debatten tussen gentrificationonderzoekers centraal. Zo staat hoofdstuk 2 (*Producing gentrification*) tegenover hoofdstuk 3 (*Consumption explanations*) en wordt

in hoofdstuk 6 de vraag gesteld (en beantwoord!) *Gentrification: positive or negative?* Als een lesboek al een dergelijke tegenstelling centraal stelt, komt het zelden tot een plaatsbepaling: de conclusie is vaak dat beide kanten een beetje gelijk hebben. Lees, Slater en Wyly kiezen echter wel een kant: gentrification valt volgens hen vaak negatief uit en hoewel ze consumptiegerichte verklaringen belangrijk vinden, plaatsen ze deze vooral in het kader van productiegerichte verklaringen. Dus niet een beetje van het een en een beetje van het ander, maar het ene in het kader van het andere en dat is een wezenlijk verschil.

Is er dan niets mis met dit boek? Natuurlijk wel. Na de eerste vijf hoofdstukken vraag je je af waarom er nog twee hoofdstukken volgen. Het zojuist genoemde hoofdstuk 6 lijkt een herhaling van zetten van hoofdstuk 2 en 3, maar blijkt bij nadere beschouwing wel degelijk iets verder te gaan en nieuwe punten aan te snijden. Het slothoofdstuk over de toekomst van gentrification gaat echter niet veel verder dan hoofdstuk 5 over hedendaagse gentrification. Echte toekomstvoorspellingen blijven, wellicht terecht, uit. Hoofdstuk 7 bevat wel drie zeer interessante voorbeelden, maar deze zijn onderling weer een beetje onevenwichtig en het is niet helemaal duidelijk in hoeverre ze iets zeggen over de toekomst van gentrification.

Een ander negatief puntje is de behandeling van het Nederlandse sociale mixingsbeleid. Dit wordt een paar keer genoemd, maar bijna niet

uitgelegd en toch gelijkgeschakeld aan een verkapt vorm van gentrification. Hoewel ik veel kritiek heb op dit beleid, vind ik het te kort door de bocht om te concluderen dat sociaal mengen automatisch gentrification is. Dit beleid kan gentrification inderdaad in de hand werken, maar dat is niet per definitie het geval. Hieruit blijkt dat de auteurs Neil Smith, de belangrijkste voorstander van een productiegerichte benadering, soms te gemakkelijk volgen: als het op gentrification lijkt omdat er iets rijkere mensen in de wijk komen, wil het nog niet zeggen dat het ook gentrification moet zijn. De auteurs stellen elders in het boek terecht vragen bij de oprekking van het begrip gentrification en noemen *studentification* als voorbeeld, maar je kunt je afvragen of ze met het mixingsbeleid niet hetzelfde doen.

Maar u moet zich vooral niet te veel storen aan deze laatste kritiek. Als men het boek een beetje snel leest, zul je niet eens zien dat de auteurs zich over het Nederlandse sociale mixingsbeleid buigen. Dit boek is een echte aanrader voor iedereen die zich met gentrification bezighoudt. Ik kan me niet voorstellen dat dit geen internationale bestseller wordt die jarenlang de standaard wordt in zowel collegezalen als wetenschappelijk papers.

Manuel Aalbers (m.b.aalbers@uva.nl) is als postdoctoraal onderzoeker verbonden aan het Amsterdam institute for Metropolitan and International Development Studies (AMIDSt), Universiteit van Amsterdam, en is tevens redacteur van Rooilijn.